

Adviescommissie afgesloten strafzaken

Postbus 20303 2500 EH Den Haag

Bezoekadres:
Korte Voorhout 8
2511 EK Den Haag

Zaak [verzoeker] (ACAS 036)

Beknopt relaas van de feiten

In de nacht van 1 op 2 mei 2009 wordt [slachtoffer 1] vanuit zijn woning in Vlissingen tegen zijn wil meegenomen naar de duinen in Westkapelle. Hij wordt bedreigd en mishandeld en geprobeerd wordt hem de na(a)m(en) te laten noemen van degene(n) die had(den) ingebroken in een pand waarin een hennepkwekerij was gevestigd. Verzoeker is veroordeeld voor het medeplegen van de wederrechtelijke vrijheidsberoving van [slachtoffer 1] en het medeplegen van de poging hem af te persen.

Rechtsgang

Verzoeker is behalve voor de twee zojuist vermelde feiten - en dat zijn de feiten waarop zijn verzoek het oog heeft - vervolgd voor een aantal andere feiten. Op de inleidende dagvaarding stonden de volgende feiten:

1. het medeplegen van poging tot doodslag, subsidiair het medeplegen van zware mishandeling van [slachtoffer 1] op of omstreeks 27 april 2009 in Vlissingen;
2. het medeplegen van de wederrechtelijke vrijheidsberoving van [slachtoffer 1] in de nacht van 1 op 2 mei 2009 in het arrondissement Middelburg;
3. afpersing van [slachtoffer 1], subsidiair poging [slachtoffer 1] af te persen terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen, en meer subsidiair het medeplegen van bedreiging van [slachtoffer 1] én het medeplegen van eenvoudige mishandeling van [slachtoffer 1];
4. het telen van hennepplanten in de periode van 1 januari tot en met 27 april 2009;
5. de eenvoudige mishandeling van zijn echtgenote op 15 maart 2009;
6. de bedreiging van zijn echtgenote op 15 maart 2009;
7. de bedreiging van zijn echtgenote op 15 maart 2009;
8. het medeplegen van dwang met als slachtoffer [slachtoffer 2], gepleegd op 31 augustus 2008;
9. zware mishandeling, subsidiair poging tot zware mishandeling en meer subsidiair de eenvoudige mishandeling van zijn echtgenote op 20 september 2008.

De Rechtbank Middelburg heeft verzoeker bij vonnis van 26 augustus 2009¹ voor de feiten 1 subsidiair, 2, 3 subsidiair, 4, 7, 8 en 9 meer subsidiair veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4 jaar met aftrek.

Tegen dat vonnis hebben zowel verzoeker als het OM hoger beroep ingesteld. Het Gerechtshof te 's-Gravenhage heeft verzoeker bij arrest van 3 augustus 2010² terzake feiten

¹ ECLI:NL:RBMID:2009:BJ6198.

² Niet gepubliceerd.

1 primair, 2, 3 subsidiair, 4, 7, 8 en 9 meer subsidiair veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4 jaar en 6 maanden met aftrek.

Verzoeker heeft vervolgens cassatie ingesteld. De Hoge Raad heeft op 1 november 2011³ het arrest van het Hof vernietigd, maar alleen voor wat betreft de beslissing op feit 1 en de strafoplegging en heeft de zaak teruggewezen naar het Hof.

Het Hof 's-Gravenhage heeft bij arrest van 13 maart 2012⁴ verzoeker vrijgesproken van feit 1 primair en veroordeeld voor feit 1 subsidiair. Het Hof heeft een gevangenisstraf opgelegd van 48 maanden met aftrek, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar.

Verzoeker heeft vervolgens opnieuw cassatie ingesteld. De Hoge Raad heeft verzoeker bij arrest van 26 maart 2013⁵ niet-ontvankelijk verklaard omdat er geen middelen van cassatie waren ingediend.

Het gaat verzoeker thans om de feiten 2 en 3, waarvoor hij naar zijn mening ten onrechte veroordeeld is. Behalve verzoeker is ook zijn broer [betrokkene 1] vervolgd voor de wederrechtelijke vrijheidsberoving en de afpersing dan wel poging tot afpersing dan wel bedreiging en mishandeling van [slachtoffer 1]. De broer is daarvoor veroordeeld op 26 augustus 2009. Hij heeft hoger beroep ingesteld tegen die veroordeling, maar heeft zijn appel naar verluidt in 2010 ingetrokken.⁶

Het verzoek van de veroordeelde en zijn raadsman

Op 6 oktober 2016 heeft mr. M.C. van der Want, advocaat te Middelburg, bij de procureur-generaal bij de Hoge Raad een verzoek ingediend ex artikel 461 Sv tot het doen verrichten van voorbereidend onderzoek.

Verzoeker stelt dat hij ten onrechte is veroordeeld voor feit 2 en een deel van feit 3 subsidiair. Hij stelt dat hij "in feitelijke aanleg uit loyaliteitsmotieven geen inzicht c.q. geen volledige openheid van zaken heeft willen geven" over dat wat er in de nacht van 1 op 2 mei 2009 was gebeurd. In een op 28 december 2012 bij de politie afgelegde verklaring heeft verzoeker echter wél de exacte toedracht verteld en heeft hij de namen genoemd van degenen die bij de feiten betrokken waren. Hij heeft getracht via een artikel 12-procedure de vervolging af te dwingen van deze personen, maar het Gerechtshof in 's-Hertogenbosch heeft verzoeker bij beschikking van 27 oktober 2015 niet-ontvankelijk verklaard, omdat het Hof van oordeel was dat verzoeker geen belanghebbende in de zin van art. 12 e.v. Sv was.

Verzoeker vraagt de volgende onderzoekshandelingen uit te voeren.

1. [slachtoffer 1] moet worden geconfronteerd met foto's van de mannen die door verzoeker zijn genoemd.
2. [betrokkene 1], de broer van verzoeker, kan de lezing van verzoeker bevestigen. Hij heeft dat al eerder gedaan in een brief van 14 juli 2010 aan zijn eigen advocaat.
3. De toenmalige echtgenote van verzoeker moet worden gehoord.
4. Onder punt 4 schrijft verzoeker dat 'aansluiting kan worden gezocht bij de telefoontaps'.

³ Nummer S 11/00943; niet gepubliceerd.

⁴ ECLI:NL:GHSGR:2012:BV9376.

⁵ Nummer S 12/01718; niet gepubliceerd.

⁶ Dat blijkt uit het proces-verbaal dat is opgemaakt van de terechtzitting van 23 april 2010 van het Hof Den Haag in de zaak van verzoeker.

5. Ook kan aansluiting worden gezocht bij zendmastgegevens.
6. Er kan onderzoek worden uitgevoerd naar de zendmastgegevens van de op 28 december 2012 door verzoeker genoemde mannen.

Het verzoek van de procureur-generaal

Op de voet van artikel 462 Sv heeft de procureur-generaal bij brief van 5 januari 2017 aan de Adviescommissie Afgesloten Strafzaken advies gevraagd over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Daarbij ware aandacht te besteden aan de vraag naar nut en noodzaak van het onderzoek dat in het verzoekschrift is voorgesteld, als ook aan de vraag of er naar het oordeel van de Commissie andere aanknopingspunten zijn voor nader onderzoek naar het bestaan van gronden voor herziening van de veroordeling.

Het wettelijk kader voor de behandeling van het verzoek

Op grond van artikel 462, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering is de Adviescommissie Afgesloten Strafzaken (hierna: de Commissie) belast met de advisering over de wenselijkheid van een nader onderzoek als bedoeld in artikel 461, eerste lid, Sv. Dat wil zeggen: een nader onderzoek naar de aanwezigheid van een grond voor herziening als bedoeld in artikel 457, eerste lid, onder c. Volgens laatstgenoemde bepaling kan de Hoge Raad een veroordeling herzien indien er sprake is van een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolgning, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling. De Commissie brengt haar advies uit aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad (art. 462, lid 1, Sv) of aan de Hoge Raad zelf (art. 469, lid 1, Sv).

In de Nota van Toelichting bij het Besluit Adviescommissie Afgesloten Strafzaken wordt opgemerkt dat onder de vraag naar de wenselijkheid van een nader onderzoek kan worden begrepen de vraag naar de vraagstelling en inrichting van dat onderzoek (§ 2.1). Ook kan de Commissie adviseren om in het kader van een nader onderzoek de door haar wenselijk geoordeelde onderzoekshandelingen te doen uitvoeren (Nota van Toelichting bij artikel 8 van het Besluit Adviescommissie Afgesloten Strafzaken).

De activiteiten van de Commissie

De Commissie heeft het complete dossier op 19 april 2017 ontvangen. Vanuit de Commissie zijn de leden De Doelder en Posthumus met de voorbereiding van het advies belast. Daartoe hebben zij onafhankelijk van elkaar het dossier bestudeerd en hun bevindingen met elkaar besproken. Het naar aanleiding daarvan opgestelde concept advies is op 25 augustus 2017 tijdens een vergadering van de Commissie becommentarieerd en vervolgens vastgesteld. Daarbij heeft commissielid Franken zich verschoond en heeft commissielid Cleiren in zijn plaats deelgenomen aan de beraadslaging.

De bevindingen van de Commissie

Verzoeker is – anders dan door de indiener van het verzoekschrift is gesteld – (wat de ter zake dienende feiten betreft) niet op 26 augustus 2009, doch op 3 augustus 2010 door het Gerechtshof te 's-Gravenhage veroordeeld wegens onder meer:

(feit 2) medeplegen van opzettelijk iemand wederrechtelijk van de vrijheid beroven en beroofd houden en

(feit 3 subsidiair) poging tot afpersing, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen.

De Commissie merkt op dat de indiener van het verzoekschrift deze feiten ten onrechte “medeplegen van afpersing en diefstal met geweld” heeft genoemd.

Beide feiten zouden zijn gepleegd in de nacht van 1 op 2 mei 2009 in de gemeenten Vlissingen en Veere.

Op het eerst genoemde feit (artikel 282 Sr) is naar de wettelijke omschrijving een maximale gevangenisstraf van acht jaren gesteld. Volgens de wettekst van artikel 461 Sv zou de indiener van het verzoekschrift derhalve niet ontvankelijk zijn in dit verzoek.

Op het tweede genoemde feit (artikel 317, juncto artikel 312 Sr) is naar de wettelijke omschrijving een maximale gevangenisstraf van twaalf jaren gesteld. Door dat feit werd destijds de rechtsorde inderdaad ernstig geschokt (en niet slechts geschokt, zoals de indiener ten onrechte stelt). Verzoeker zou derhalve slechts voor het door hem tweede genoemde feit (in het litigieuze arrest feit 3 subsidiair) ontvankelijk zijn in zijn verzoek ex artikel 461 Sv, ware het niet dat de feiten dusdanig met elkaar in verband staan, dat deze zaken moeilijk los van elkaar zouden kunnen worden beoordeeld. Verzoeker stelt, dat hij van meet af aan heeft verklaard, dat hij niet betrokken was bij de bewezen verklaarde handelingen. Op 12 december 2012 heeft hij de naar zijn mening ware toedracht onthuld. Uit het verzoekschrift blijkt dat verzoeker stelt dat het Hof hem had moeten vrijspreken van de wederrechtelijke vrijheidsberoving en van een deel van de feitelijk bewezen toedracht van de poging tot afpersing. Opgemerkt kan worden dat het niet betwiste deel van de bewezenverklaring van dit laatste feit met zich brengt dat de kwalificatie: “poging tot afpersing, terwijl het feit gepleegd wordt door twee of meer verenigde personen” overeind zou blijven.⁷ Een en ander zou betekenen, dat de ACAS slechts over de wederrechtelijke vrijheidsberoving en dus zonder wettelijke grondslag zou kunnen adviseren.

Conclusie

De aanvraag mist wettelijke grondslag.

Den Haag, 19 september 2017

H. de Doelder,
Voorzitter Adviescommissie afgesloten strafzaken

⁷ In het verzoek wordt gesteld dat verzoeker alsnog *partieel* vrijgesproken zou dienen te worden van feit 3 en met name van het gedeelte dat de wederrechtelijke vrijheidsberoving van [slachtoffer 1] betreft.